

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.
HIRDETESEK: 6-hasábos pecét sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A szolnoki gárdián.

Arad, szeptember 12.

Valaminthogy az öldöklő fejeverekkel egymás ellen támadott ellenségek is élethalál-harcukban az emberség parancsolta bizonyos illemszabályokat, ugynevezett lovagias formákat tartanak szem előtt, melyeket csak a vakok, vagy a kalózok nem respektálnak, úgy a közélet politikai küzdelmeiben is bizonyos — tisztességtudás sugallta — tekintetek soha semmi körülmények között sem mellőzhetők. Így a különböző pártállású képviselők ellen beszámolóik megtartása alkalmával nem szokás az ő választói között az ellenpárt részéről lázadást szítani, választó kerületében a fogadtatása alkalmával botrányt készíteni, beszámoló beszédét felbérelt közbeszólók által zavartatni, stb. stb. Az efféléket a legelfajultabb kortesélet izgalmai között is a forumbeli lovagiasság paragrafusai, mint tisztességtelen harczmodort, határozottan tilalmazzák.

Nem is igen volt nálunk az utóbbi időben példája az ellenkezőnek. Az ultramontán Ugron Gábor nyugodtan megtarthatta bevonulását és beszámolóját Szathmárott, hol pár nappal azelőtt *Wekerle* Sándor miniszterelnök és az ő szabadelvű politikája nagy és általános óvációk tárgya volt. Szintoly kevéssé panaszkodhatott a magát teljesen lejárt *Polónyi* arról, hogy választóinak *vegyes érzelmeit* az ellenfél táborából bárkinek is eszébe jutott volna az *Eszterházy* Miklós Mórícokkal parolázó egyházjavadalmi jogtanácsos ellen kiaknázni.

Csupán *Justh* Gyulával tettek az ő kormánybuktató pártfelei és szövetségesei kivételt, midőn titkon és sajtó organumaikban nyíltan is már hetekkel beszámolója előtt hangulatot csináltak ellene, félre nem érthető célzásokkal utalva a *leszámolás napjára*, a midőn majd megfogja kapni választói részéről kellő méltatását az ő *titkos kormánypartiságának*.

És csakugyan akadtak szélbali paraszt választói között olyanok, kik ultramontán izü közbeszólásaikkal a beszámoló komoly aktusát zavarni igyekeztek, sőt választó kerületének egész községei — határozott pártfelei — fel voltak ellene bujtatva, úgy hogy csak előleges szó- és írásbeli jegyzékváltások után vált lehetővé a szeretve tisztelt képviselőnek látogatása körükben.

Hogy e fordulat nem volt spontán felháborodása a szélbali parasztlelkiismeretnek a képviselő liberális politikája ellen, azt a jezsuita lapok előleges példalózásai mellett az a körülmény is untig beigazolja, hogy a leplezett ultramontanizmus szócsövei, a *Budapesti Hírlap* és a *Nemzeti Újság* az ő tudósításaikban mohón kaptak rajta, rikitóan kiszínezték a klerikális paraszt *Károlyi* Gáborok közbeszólásait, és ezekből igyekeztek a szélsőbaloldali anyapárt vezérének kudarcát beszámoló-kerületében volt látogatása alkalmával levonni, s azt azután a harangláb-politika érdekében rőfös vezércikkekben méltatni.

De teljesen kétségtelenné teszi a függetlenségi vezér klerikális zsoldba szegődött pártfeleinek perfidenciáját a ferenczendiek szolnoki házának gárdiánja, ki

mint szélbali kortesvezér, az üldözőbe vett kath. vallás nevében lépett *Justh* Gyula ellen a sorompók közé. Ez volt a középontja mindazon izgalmak és fondorlatoknak, melyek *Justh* ellen irányultak, és melyek első fellépését statuáltak a közéletünkbe beoltott legujabb pestises járványnak, a *katholikus néppárt* néven már előre kihíresztelt ultramontán propagandának.

Egy szélbali kortes barát klerikális jelszavakkal, veres lobogó a kereszt jelvényével! ez valósággal új dolog. Egy modern *Kapisztrán* János, mely a parasztokat a törökök helyett a magyar király által jóváhagyott törvények ellen izgatja, a magyar állam szuverenitása ellen vezérli. Egy függetlenségi párti szerzetes népevezér, ki előtt nem képez elég biztosítékot az ország függetlenségére és szabadságára nézve a király esküje által szentesített alkotmány, hanem a ki csak úgy képzeli a magyar állam függetlenségét biztosítottnak, ha csupán oly törvényeket hoz, melyeket nem a magyar király, de a római pápa hagy előlegesen jóvá.

A Vatikán tehát tűzbe küldötte utolsó tartalékát, az ecclesia militans sarutlan népfelkelő hadát is, melyet pár évvel ezelőtt Magyarországon, talán épen csak erre a célra, újja szervezett. Azt hisszük, hogy ha immár a magyar állameszme és magyar szabadság a czimeres lovagok és infulás egyházfejedelmek fényes banderumaival győzelmesen megküzdött, a csatlósok elől sem fog meghátrálni.

Egyelőre vegyék *Justh* Gyula és elvhu pártfelei tudomásul, hogy az új invázió

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Kevés a vágyam...

Kevés a vágyam, oly kevés, hogy
Kovesebb annál nem lehet:
Órizz meg, mint örök talizmánt
Szegény, bolondos szívemet.

Annak melegségét öröklöd,
Jósága ép úgy a tiéd;
Ezzel a szívvel birtokodban
Nem irigyled meg senkiét!

Csak arra kérlek, ne sirass meg,
Hogyha teerted meghalok,
Hiszen elbtted lesz a lelkem:
Dalokba fojtott sóhajok.

Hiszen ha már a földbe nyugszom,
Bizton „tehetséges” leszek,
Királi szives jóindulattal
Emlékeznek az emberek.

S akkor talán nem szólnak érte,
Hogyha felém jöss néhanap,
S megöntözöd, megcsókolod a
Hantomon nyíló ágbogat.

Akkor talán nem hallod értem,
Amit most hallhatsz százfele:
— Mily szép lány, szinte kár, hogy ismét
„Csak egy polta” megy vele!

Hrabovszky Lajos.

Egy napi hír.

— Irta: Jacques Madeleine. —

A szombatról vasárnapra virradó éjjel B. gróf egy kissé fáradtan ért haza a kártyasztal mellől. A kövér bárónak átkozott szerencséje volt; egyre nyert; minden betűtött neki. Mikor a kövér báró az aranyokat össze söpörve hanyagul dugta zsebre a nyereményt, lassan felemelkedett, a dohányzó szobába ment és szivarra gyújtott. Majd ismét a játékszobába ment, ahol a játék meglehetősen meglanyhult a távolléte következtében. Egyegy parthie iránt érdeklődést mutatott, két-három aranyat tett hébe-korba egy-egy kártyára, melyek aránytalanul megszapordva kerültek vissza hozzá. Távoznia is készült, de meggondolta magát és minthogy nem kapott partnert — a bankot vállalta el. És újra megszede magát. Tömöntelen összeget nyert, minek következtében B. gróf kedvetlenül és lehangelva hagyta el a klubot.

Mikor B. gróf az utcára ért, meglepetve vette észre, hogy már hajnalodik. A friss le-

vegő körülöngte forró homlokát és megborongatta fázós tagjait.

Idegesen gombolta be felső kabátját; de nemsokára felüdült és magához jött, vidám lépésekben kezdett haladni és pálcáját játszva forgatta ujjai között. Ugy négy óra lehetett. A város éledni kezdett, a lámpák egymásután aludtak el és az utozák sarkain kávé-s nénikék ütötték fel sátraikat. A Tuillériák mögött ezüst fehér sáv tünt fel a láthatáron hűvös szél kerekedett egyszerre a folyó felől, mely nyugodtan hömpölygött, magába temetve egy újabb éjnek titkait, öngyilkosok, szerencsétlenek és gonosztevők lelkét. A gróf feljebb hajtotta kabátja gallérját és sietett. Nemsokára haza is ért.

Szobájának meleg, zárt levegője olyan nehezen nyomódott rá, a friss üde külső levegő után. Egész lehangelődött, a szíve elszorult és a fejére valami homályos fátyol borult. Előszobájában meglepetés várta. Inasa nem hevert a megszokott helyen, az ajtó mögötti padon. A gázláng ugyan sísteregve égett, mint rendesen, de a pad üres volt.

— Különös — mormogá a gróf — a fickó rendesen itt szokott lenni. Mi történhetett az éjjel? Pedig oly fáradt vagyok, hogy nincs erőm a levetkezéshez.

Hálószobájába lépett és hogy a fauteuilbe rogyott, majd gyufát keresett, de hiába, hát félre huzta a függönyöket. De a szegényes reggeli szürkület olyan nyomasztó színe-

első rohama az anyapártban kullogó klerikális közbejöttével éppen a függetlenségi párti választók sorainak megbontása ellen intéztetett.

BELFÖLD.

A lefuvó.

Megirtuk, hogy a nemzeti-párt vezére, gróf Apponyi Albert, az elmúlt napokat Pozsonyban töltötte, hogy barátaival és párt-hiveivel konferáljon a pozsony megyei nemzeti pártkör szervezése dolgában. Erről a bizalmas konferenciáról most autentikus forrásból a következőket írják: Gróf Apponyi Albert perhorezkálja a konzervatív és a klerikális pártok keletkezését. Ezek szétválasztják a polgárságot, amelynek a nemzeti aspirációk kiküzdésére tömörülniök kellene. A klerikális és konzervatív pártok mindig elhanyagolják a magyarság ügyét és vallási, nemzeti viszályokat támasztanak. A nemzeti párt törekvése, hogy e veszedelmeket elhárítsa. A polgári házasság ügye befejezett tény, ellene agitálni: hiba. A nemzeti párt a törvény életbeléptetését kívánja: Apponyi déltán meglátogatta Bartal Györgyöt a nemzeti párt elnökét és hosszasan konferált vele, vajjon Pozsonyban vagy Kassán feleljen-e Tiszának és Wekerlének?

Ultramontán áskálódások.

— Még egy cikk. —

Az ultramontán áskálódások legutóbbi mestertogásairól fontos értesüléseket írnak Esztergomból:

Mindenekelőtt, ami a bécsi V a t e r l a n d ismeretessé vált római levelét illeti, — mely tudvalevőleg azt hozta hírül, hogy a Vatikánban V a s z a r y hercegprimás magatartásával nincsenek megelégedve, — e levelet legilletékesebb helyen elejétől végig valótlanságnak s a tényekkel mindenben homlokegyenest ellenkező fantáziának ismerik. A vatikáni döntő körök álláspontját az a levél teljesen meghamisítva s kézzel fogható czélzattal adja vissza.

A mi továbbá azt illeti, hogy Vaszary hercegprimás Rómából új instrukciókat kapott volna, ez a hír nem egyéb, mint hasonló czélzatu függelék az előbbinek s értéke is ugyanannyi. Mindkettő végső, kétségbeesett erőlködések kifolyása, a melyek arra vannak szánva, hogy az egyházpolitikai kérdések békés lefolyását megakadályozzák, Magyarországot a kultur-

zetet adott a szobának. — Megborzongott és viszaereszté a függönyöket. Két gyertyát gyújtott.

A szobában rend volt. Inasa, ha hiányzott is, de rendszeren elkészített mindent, ágyat, vizet, gyertyát, papucsokat, az éjjeli toilettjeit stb.

A gróf mosolygott.

— Legalább szolt volna, vagy engedelmet kért volna a távozásra.

A karos gyertyatartót egy japáni asztalkára tette és mikor a kandalló parkányon egy levelet pillantott meg, a székbe veté magát, hogy elolvassa.

— Lássuk! — És megnyomta a villanyos csengetyű gombját.

Az inaszoba ablakán a nap csak gyengén hatolt be és egy borzalmas képet világított meg. Az inas kidülledt szemekkel, kilógó nyelvvel és megkékült arccal ült egy széken, nyakába mélyen belevágódott a kötél, melylyel felakasztotta magát a tetőzet egyik lámpatartó karikájára. A kötél később úgy látszik engedett és a test lezuhant a székre, melyen állva követte el az öngyilkosságot. A szék véletlenül nem dült föl s a holttest olyan helyzetben ült ott, s minőben az urát szokta volt várni az előszoba padján, álmosan, szunditva egyet-egyet. Vörös mellény volt rajta, dult arca előzőleg úgy látszik ki volt csipve, mert haja pomádétól fénylett, álla frissen, számára borotválva. A kép groteszk és csunya volt.

harozba kergessék, a vezérő egyházi férfiak ellen a kedélyeket fölizgassák s oly veszélyeket idézzenek elő, a melyektől az országot megmenteni minden jó hazafi kívánsága volt eleitől fogva.

A mi nevezetesen Vaszary Kolos hercegprimásnak megtámadott egyéniségét illeti, a primás szilárdan azon az állásponton áll, hogy magatartásának sem irányelveit, sem hangulatát nem fogja sem a V a t e r l a n d, sem a M a g y a r A l l a m hasábjából meríteni, annál kevésbé enged magára olyant rákényszeríteni, a mi lelkiismeretével és kötelességeivel össze nem fér. A h e r c e g p r i m á s és a V a t i k á n k ö z t m i n d e n k é r d é s b e n e g y e t é r t é s v o l t é s v a n m a i s.

Ezt sem fölujtani, sem interpretálni szükséges nem volt. Magyarország hercegprimása teljesen ismeri kötelességeit és jogait s az áltatásokra semmi oldalról nincsen szüksége. Hogy különben közte és Róma közt máig sincsen nézeteltérés, erre nézve döntő bizonyítékot képező okmányok is vannak s így egészben a hamis hírek fölött legkisebb emóció nélkül napirendre lehet térni.

A primás erősen meg van győződve, hogy a legnagyobb erőtesztés is gyöngé ahhoz, hogy a külföldi és belföldi agitátorok a békés rendezést meghiusítsák s káros harozot idézhessenek föl, jöllehet az erre való törekvésnek napról-napra új jelenségeit lehet tapasztalni.

A román kérdés a békekongresszuson.

— Urechia veresége. —

Köztudomású dolog, hogy Urechia ur és társai minden áron „román kérdés“-t akartak csinálni a Hágában most befejeződött interparlamentaris konferencián. Törekvésük azonban sikertelenül maradt. Erről a kudarcáról érdekes közleményt ír most Pázmándy Dénes országgyűlési képviselő, a konferencia egyik magyar tagja, kinek nyilatkozata rendkívül fontos leleplezéseket tartalmaz s erősen bevilágít a dolgok lényegébe.

Czikke elején elmondja Pázmándy, hogy az államok képviselői a legnagyobb készséggel egyeztek abba, hogy az 1896-ik évi kongresszus Budapesten tartassék meg. Mikor a meghívást előterjesztette, csakis a román képviselő, Urechia szolt ellene, azaz ő sem ellenzte nyíltan, csupán azt mondotta, hogy reméli, hogy addigra a kedélyek annyira le fognak csillapodni Magyarországon, hogy a románoknak is lehetséges lesz Budapestre menni.

A cikk lényege különben alább következik.

A csengetyű éktelen csörgést vitt véghez, de mozdulatlan és csöndes maradt minden. Aztán még egyszer csörömpölni kezdett a csengető, de oly élesen, hogy a velőig hathatott. A test megmozdult, a szemek torogtak és vonaglottak a lábak és kezek, mintha a szegény inas engedelmet kért volna, hogy nem jöhet. Tehát még élt.

A gróf éppen készen volt a levélolvasással. Egy meghívó volt valami mulatságra.

— Eh, elég volt már ezekből! — dörögte a gróf.

S bosszusan gondolt nagy veszteségére, nemkülönben a báró átkozott csunya szerencsésjére. Majd inasának távolléte bántotta, még mindig nem jön az a fizkó. Valószínűleg lumpolt a haszontalan. Felkelt, leveté frakkját.

— Holnap elcsapom...

Nagynehezen kigombolta magas gallérját. Majd hirtelen homlokára csapott.

— Az ördögbe! Es az a karperecz, a mit Lilinek ígértem. Csak legalább reggelre megjönne, az a fizkó! Ep akkor hiányzanak, ha szükség van rájuk.

Es még egyszer megnyomta a csengetyűt.

A harmadik hosszú csengetésre a széken ülő test elveszté az egyensúlyt, a földre esett. A kötél megfeszült és a szegény öngyilkos utolsót vonaglott, aztán elnyugodott.

A gróf nagynehezen lehuzta maga a czipőit és lefeküdt.

A románoknak egyáltalán rossz kedvük van, kudarcot vallottak itt. Hiába hoztak ide vagy husz embert Romániából, nőket és leányokat, két magyar zsurnalisztát, kik közül az egyik az ösmert dr. Pop, A r a d r ó l — mind ez a fáradság, költség hiába volt, mert a már megszerkesztett, ki is nyomtatott nagy európai Memorandum a zsebükben maradt. — Nem volt egyáltalán rá alkalom telolvasni, annál kevésbé a konferencia nevében szétküldeni. Gyűlésünk áthatatosan ragaszkodott első nap hozott határozatához és a „poly-ethnikai államok“ ügyeibe való beavatkozást levette egyszersmindenkorra napirendjéről. — Hiába próbálták a román urak ezt a kérdést kerülő utakon — mint előző indítványt a jövő évi közgyűlésre — becsémpészni, mert az elnök, R u h b e n u r, állhatatosan visszautasított minden ilyen próbálkozást.

Az oláhoknak különösen rosszul esett a fő latin nép, a francziák „árulása.“ A nagyszámmal jelenlevő franczia szenátorok és képviselők határozottan felmondtak minden szolidaritást a románokkal. Igen érthetően értékükre adta nekik T r o r i c u t szenátor, hogy Francziaország Magyarországgal jóbarátságban kíván maradni azért nem fogja az oláh rekriminációkat protekcziójába venni. Csakugyan szükség volt ilyen határozott hangra a francziák részéről s ideje, hogy az a svindli Párisban az oláh testvérséggel és magyar gyalázással mindörökre abban maradjon. — Gondoskodom róla, hogy a franczia közvélemény kellőleg tájékozódjék, illetőleg fel legyen világosítva. Egy röpiratot adok ki e czélból még e hónapban Párisban, mely valamennyi eddigi román pamfletnek meg fog felelni s kimutatja, hogy ezeknek a panaszoknak semmi jogos alapja sincs.

Nagyon kívánatos volna, ha jövőre többen vennének részt az interparlamentaris konferencia tevékenységében mert minden mástól eltekintve, már maga az érintkezés ennyi jeles, Európa összes törvényhozó-testületét képviselő egyénnel, haszon hazánkra nézve. Magyarországnak mindennütt ott kell lenni, hol a nemzetek érintkezéséről van szó, látni és hallani bennünket, ez a legjobb eszköz magunkat megősmertetni és a reánk szórt rágalmakat elnémitani. 1896 nagyon jó alkalom lesz erre. Hiszem, hogy két kézzel ragadjuk meg.

A magyar kormány, mint itt meggyőződtem, minden lehetőt megtesz, hogy a külügyminiszteriumunk utján a hollandi kormány figyelmét felhívja a románok szándékolt támadására. A holland kormány nem is mulasztotta el Van Houten belügyminiszter utján, a ki egyike a konferencia létesítőjének, a tagokat különösen felkérni, hogy az államok belügyeit ne tegyék tanácskozásai tárgyává. Többet a holland kormány sem tehetett, mert ily alkotmányos érületű népnél minden hatalmi beavatkozást perhorreskálnak, de elég volt ez a barátságos jel, mert a magyar részről előlegesen megadott felvilágítások a testület elfogulatlan tagjait meggyőzték az oláhok rekriminációinak nemcsak helytelenségéről, de igazságtalanságáról is.

Zichy Nándor proklamációja.

— Az ultramontán aknából. —

Zichy Nándor gróf, aki a nyári szünetet szakadatlan tevékenységgel töltötte el s a késhegyig menő egyházpolitikai haroznak látható feje (mert vannak láthatatlan fejei is), most székesfehérvári lapjában egy proklamációt bocsájtott közzé, amely — jöllehet, elég burkolt nyelven van tartva — elárulja, hogy mi történik az ultramontán aknában.

Ime a fölhívás:

„E hó 25-ikén tárgyalja a főrendiház hármas bizottsága a képviselőház által megszavazott egyházpolitikai javaslatokat.

Ezen javaslatok sokban a keresztény hitel ellenkezők, politikailag pedig veszedelmesek, mert a vallásosságot és erkölcsöt és a polgári jogviszonyok biztonságát veszélyeztetik.

Tudván, mit tartalmaznak, látván mit eredményeznek e javaslatok: úgy, ahogy elénkbe hozatnak, azokat sem megszavazunk, sem

elmaradásunk által létesítésökhöz hozzájárulunk nem lehet.

Lehet-e kereszténynek abba belenyugodnia, hogy kimondassék: a keresztény megszűnhet kereszténynek lenni? — Ez magában véve is lehetetlen. A keresztység eltörülhetetlen. De megeshetik, hogy a keresztény Krisztust megtagadván, nem keresztény hitűek körébe lép, vagy hitetlennek mondja magát. Es mi ezt törvényesíthetjük, mi ennek útját egyengessük? A már megkeresztelt gyermekeket, esetleg hajlama ellenére a kereszténységből kizárjuk? Keresztény törvény lesz-e ez?

Es csak azért, hogy a házasság dekrisztianizáltassék, törvényt hozznak a polgári anyakönyvezés iránt, holott az a jelen viszonyok között drága pénzen legalább is csak kétes biztonsággal szolgálhat?

De ezen javaslatok a házasság kérdésével nemcsak a junktimnál, de külső és belső összeköttetésöknél fogva is együtt járnak. A ki amaszt nem akarja, ezeket sem szavazhatja meg; a ki amaszt csak időszerűtlennek tartotta, ezeket már szükségkép ellenzi; a ki a házassági törvényt még elfogadhatónak vélte, azért még ezekhez jelen alakjokban nem fog járulhatni.

Sokat lehetne és kellene még megjegyezni, ha már a publicistika mindezt nem beszélte volna meg bővebben. — De a fönnebbiekre ez idő szerint egész határozottsággal véletem reámutathatni, hogy részemről sem mulasztassék, a mit a veszély elhárítására tehetni. *Zichy Nándor gróf.*

A szeptemberi közgyűlés.

— Saját tudósítónktól. —

Arad, szeptember 12.

A nagy kánikula után első közgyűlés volt a tegnapi, mely kevés jóakarattal élénknek mondható. A városatyák is szép számmal jelentek meg a toronyalatti parlament ülésén (csak a sorrend végének tárgyalásakor párologtak el a teremből), sőt voltak felhívások is egyik-másik fontosabb kérdésnél.

A rendőri bejelentő-hivatal most már befejezett dolognak tekinthető, csak a miniszter jóváhagyása kell hozzá, akkor aztán januárban akadálytalanul megkezdheti működését.

A sertéstartási szabályrendelet hajója egy kis léket kapott, s várni kell, míg a bordákat kifoltozzák a bizottsági tagok, kik ilyen formán keresnek maguknak szórakozást a szini idény kezdetéig. Akkor már egész bizonyosan egyhangulag fogják azt elfogadni.

Választás is esett a közgyűlésen; a többség a sok pályázó közül *Kisfaludy Károlyt* választotta meg segédtsítetté, mindenki meglepedésre.

Egyebekben sok apró-cseprő ügy került szőnyegre, többek között úgy bábaoklevél-hirdetés is, mely nélkül aradi közgyűlés még nem történt meg.

Részletes tudósításunk a közgyűlésről ez:

Fábián László főispán elnöklété alatt jelentek: *Salacz Gyula* polgármester, *Sarlo Domokos* főkapitány, *Institóris Kálmán* főjegyző, *Varjassy Lajos*, *Perger János*, *Kádas Kálmán*, *Pollák Gyula dr.*, *Walder Gyula*, *Vizer Péter*, *Bing Vilmos*, *Glück Károly*, *Dományi József*, *Schuszer Illés dr.*, *Nagy Kálmán*, *Reicher Károly*, *Madarász Antal*, *Urbányi Béla*, *Szondy Béla*, *Csiky Károly*, *Reicher Béla*, *Szilágyi Károly*, *Szilágyi Ede dr.*, *Mayer Samu*, *Dániel Kálmán*, *Jankovits György*, *Hadanyák József*, *Pless Mór*, *Reicher Ferencz*, *Robitsék Ágoston dr.*, *Vas Gusztáv*, *Millig Mátyás*, *Purczell Béla br.*, *Varjassy József*, *Schuszer Henrik dr.*, *Müller Károly*, *Szathmáry János*, *Pekár Károly*, *Szathmáry János*, *Pekár Károly*, *Varga József*, *Rozenberg Miksa dr.*, *Kotsis Lajos*, *Virágh Lajos*, *Hegedüs László*, *Tisch Mór dr.*, *Avarffy Ferencz dr.*, *Schör Albert*, *Bauer Gyula*, *Szontagh Gyula*, *Avarffy Géza*, *Steinhardt Mór dr.*, *Boros Vida*, *Kilényi János*, *Prodánovics Döme*, *Tarjányi Vilmos*, *Földes János*, *Bund Henrik*, *Zemplényi Sándor*, *E. Illés László*, *Kristyóry János*, *Rosenberg Sándor dr.*, *Müleik Lajos dr.*, *Ring Géza*, *Weiss Dávid*, *Magyary Ferencz*, *Schwarz Jenő*, *Kohn S. N.*, *Wallfisch Armin*, *Szelle József*,

Nesnera Aladár, *Ravasz Imre*, *Marschall Lajos dr.*, *Weidenfeld István dr.*, *Millig József*, *Kabdebó János dr.*, *Kronstein Vilmos dr.*, *Sorbán János stb. stb.*

A gyűlés megnyitása előtt *Fábián László* főispán meleg szavakkal emlékezett meg a törvényhatóság egyik elhunyt derék tagjáról: *Pollák Károlyról*, s kéri a közgyűlést, fejezze ki részvétét jegyzőkönyvileg. Egyhangulag elfogadtatott.

A polgármesternek augusztus hónapról szóló jelentését, melyet lapunk már egész terjedelmében közölt, olvasás nélkül tudomásul vette a közgyűlés.

A közoktatásügyi miniszter ama leiratát, melyben kinevezése alkalmából küldött üdvözlőleveleket köszönetét fejezi ki Arad városának tudomásul vették.

Arad város közönsége feliratot intézett a honvédelmi miniszterhez, hogy az engedje át az *Adám-utcai lovardát* használat végett. A honvédelmi miniszter értesítette a várost, hogy a közös hadügyminisztérium a kérelmet teljesíthetőknek nem találta. Ajánlja azonban, hogy a város szerezzen a helyőrségi tiszteknek ingyen lovasuti jegyet, hogy így azok az új laktanyába járassanak díjtalanul gyakorlatra. Ez értelemben újabb felírnak a honvédelmi miniszternek.

A kereskedelemügyi miniszter értesítette a várost, hogy nem bánja, miszerint az állatvásárok külön napokon tartassanak, azt azonban nem engedi meg, hogy a vásárok határidejét meghosszabbítsa. A közgyűlés azt határozta, hogy újabb felírnak a miniszterhez a kirakodó-vásár határidejének meghosszabbítása érdekében.

Institóris Kálmán főjegyző ezután részletesen ismertette a rendőri bejelentő hivatal történetét, felolvasta az erre vonatkozó szabályzatban eszközölt módosításokat, végül kéri a közgyűlést, hogy az egészet határozattá emelni sziveskedjék. A személyzet, ügyrendre vonatkozó részleteket lapunk már közölte. Most csak azt jegyeztük meg, hogy a közgyűlés a tanács előterjesztését elfogadta, s a polgármesternek az iroda-felszerelésre, valamint az eszközendő népszámlálás költségeire 300—300 frtot szavazott meg. Ezután *Salacz Gyula* polgármester kéri a közgyűlést, hogy a bejelentő hivatal hadnagyát a főkapitány alá rendelje, ki a hivatal vezetésével négy hadnagy bármelyikét megbizhatja. Ezt, valamint, hogy a főispán csak a tiszt személyzetet nevezze ki, a közgyűlés elfogadta.

Az alsófoku ipariskola bizottságának jövő évi költségvetését a közgyűlés elfogadta, a tavalyi számadást pedig tudomásul vette. Együttal azt határozta, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszterhez felír ezer forint segélyért.

Következett a *Mahelka Károly* megválasztásával megüresedett segédtsített állásnak választás utján való betöltése. A kijelölt, bizottság rövid tanácskozásra vonult vissza, mely után *Fábián László* főispán jelentette, hogy a pályázók közül jelöltettek ezek: *Szathmáry Lajos*, *Kisfaludy Károly*, *Hidvéghy Gyula*, *Szabados Arpád* és *Fényes Gusztáv*.

A titkos szavazás két helyen folyt, *Varjassy József* és *Boros Vida* elnöklété alatt, s a következő eredménnyel zárult: A beadott 88 szavazat közül kapott *Szathmáry Lajos* 27 szavazatot, *Kisfaludy Károly* 37, *Hidvéghy Gyula* pedig 22 szavazatot. Így *Kisfaludy Károly*, habár többséggel városi segédtsítetté választott.

A kereskedelmi akadémia felügyelő-bizottságába *Reicher Ferencz* és *Varjassy Józsefet* választotta be a közgyűlés.

A város módot akarván nyújtani a cigányoknak a településre, egy helyet jelölt ki azoknak építkezésre. *Ardelean Illés* és *neje* tudva ezt, e telken telepedtek le, a város pedig — mivel cigányvoltukat igazolni nem tudták — őket onnan elrendelni határozta. Ez ellen ők felebbezést adtak be, melyet a tanács elutasított.

A tisztígyészség betérjesztette jóváhagyást végett a *Dangelo* és *Rossi* özeggel a *Thököly-térszaltburkolatának* elkészítési ránt megkötött szerződést, valamint a *Mihali József* és *Bolyos István*al kötött boltheiyiség, illetve szántóföldbérleti szerződéseket. A közgyűlés ezeket jóváhagyta.

Ugyszintén jóváhagyta a közgyűlés a

Baroza Abellel, valamint a *Kazimir Dezsőfi Anna* kiskoru örökösivel kötött szerződéseket.

A kereskedelemügyi miniszter leiratot intézett a városhoz aziránt, hogy az aradi fa és fémipari szakiskola számára külön épületet létesítsen. Az építési költség közel 70000 frt volna, melylyel szemben a miniszter 1600 frt évi jövedelmet biztosít a városnak, így a város csak 2100 frttal járulna hozzá az iskola fenntartására. A közgyűlés a tanács javaslatára kimondta, hogy iskolát nem épít, de annak fenntartásához évi 2500 frttal hozzájárul.

Varga József már ezt előzőleg indítványozta, kéri a lovardát az illetékes minisztertől a szakiskola javára. E mellett van elég nagy telek a szükséges melléképületek, műhelyek számára.

Salacz Gyula polgármester hozzájárulna az indítványhoz, de a kérdést ma független nem hagyhatja, mivel a fa- és fémipari szakiskola növendékei rohamosan szaporodnak. Ezután a már fent említett tanácsi előterjesztést fogadták el, habár *Pless Mór* és *Steinhardt Mór* az intézet felépítését a városra nézve előnyösebbnek találják.

A polgármesternek a 1895/96 évre vonatkozó utépítési költségelirányzatát a közgyűlés változatlanul elfogadta.

Kotsis Lajos vállalkozó a vágóhidnál kazánokat állított fel, melyek súlyosabbak, s így drágábbak is, mint azok előirányozva voltak. Ennek megvizsgálására egy szakértői bizottság ment ki a helyszínére, melynek jelentése alapján a közgyűlés a vállalkozónak 1300 frtot utalványozott ki a kazánok súlyának többletéért.

Eles Armin, aradi nagykereskedő kérvényt intézett a városhoz, hogy a pécskai-uti 6. szám alatt levő telkéből kisajátított terület értékét térítse az meg. A tanács megállapított *Eles Armin* részére 157 frtot. A közgyűlés ezt elfogadta.

A *Kölcsey-dalkör* és az „*Aradi dalegylet*” tudvalevőleg kérvényezett a városhoz az iránt, hogy *lemergi* útjában segélyt nyerjen. A tanács 200 frtot hozott javaslatba, melyet a közgyűlés is megszavazott a lengyelek látogatására készülő derék dalárdistáknak.

A tanács a város részére szükséges vas- és fenyőfa anyagok szállítása iránt tartott árlejtés eredményéről tett előterjesztést. A tanács *Kneffel Alajost* ajánlja a közgyűlésnek, mint aki a legelőnyösebb ajánlatot tette a vas szállításra ajánlkozók közt. A fenyőfa szállítást az ajánlattevők közül *Inkei Emil* nek adta a közgyűlés.

A jelen hónapban előirt és leirt adók elő- és leírása iránti intézkedés után újonnan épült házaik után községi adómentességet nyertek ezek: *Dobiáschi József*, *Illmann Laura*, *Geon-tea Tivadar*, *Szegfő Jakab*, *Máthé János*, *Leopold Laura*, *Nedelko János*, *Kállay Ignác*, *Gellér Konrad*, *dr. Kronstein Vilmos*, *Gutt-mann János*, *Grusz János*, *Dáni János*, *Holik Pál*, *Szabó József*, *Ungermann Ödön*, *Fekete Jakab*, *Kadinszki János*, *Schäffer Richard*, *Müller Lőrincz*, *Hermann Róza* és *Reinheimer Gyula*.

Reznér Józsefné születésű oklevelét meghirdették.

Ezután *Institóris Kálmán* terjesztette elő a sertéstartásról szóló szabályrendeletet, illetve a tanácsnak arra vonatkozó véleményét. Kéri a közgyűlést, küldje azt fel a miniszterhez jóváhagyás végett.

Nagy Kálmán a szabályrendeletet károsnak tartja, mert általa a sertéstartás csaknem lehetetlenné válik. Indítványozza: tételessék a szabályrendeletbe, hogy a város területén négy sertést is lehessen tartani.

Salacz Gyula polgármester ajánlja a szabályrendeletet elfogadásra, mivel az a közönség előnyére, hasznára válik. Régente a sertéstartók bizonyos fokig ki voltak téve rendőri skrupulózitásnak, míg a javaslat szabályozza ugy a közönség, mint a rendőrség jogait, kötelezéseit, így mindenki tudja, mihez tartsa magát.

Földes János élesen veszi bonczkés alá a szabályrendeletet, melynek egyes — a tisztaságra vonatkozó részei — elvágják a sertéstartás útját. Egészenben ő maga is elfogadja a javaslatot, de csak módosítással.

Müller Károly nem akarja a kényszert mindenkire kiterjeszteni, s ezért — miután *Nagy Kálmán* kijelentéseit magáévá teszi

— kéri egy kisebb bizottság kiküldését a javaslat újbóli megvitatására. A bizottság megállapíthatja az utozákat, a házszámokat, melyek a kénszer alá veendő, azon területeket, melyeken egyáltalában nem szabad sertiést tartani. Ha eddig vártak az ügy rendezésével, még egy hónapig várhatnak.

Salacz Gyula polgármester elmondja a javaslat keletkezését, hogy miképen járt az bizottságból-bizottságba, miként enyhítették, javították azokat a szükséghez képest. Ha azonban a többség újabb tárgyalásokat tart kívánatosnak — ő nem zárkózik el előle.

Sarlot Domokos főkapitány után Vargass József szólalt fel, s csatlakozott Müller Károly indítványához. Kérte a bizottság kiküldését.

Mittner József a felszólalásával blamirozta magát. Nem ismeri el — ugymond — hogy az ő saját telkén neki parancsoljanak. (Derűtlenség! Felkiáltások: A közegészségügy kívánja!). Ha csak magánjog-sértésekbe bele-menni nem akarnak, kiküldhetnek száz bizottságot is, akkor sem fognak célhoz jutni. A bizottság határozhat, de ő annak propozíciói-hoz hozzájárulni sohasem fog.

Institúris Kálmán azt mondja, hogy olyan szabályrendeletet készíteni, mely mindenkiné tessék, nem lehet. Kéri a szabályrendelet hatályba léptetését. Azután is módjában áll a törvényhatóságnak azon a szükséghez képest módosítani.

A főispán a kérdést szavazás alá bocsajtott.

Müller Károly halasztó indítványa mellett szavazott 27 városatya. A tanács kisebbségben maradt.

Ezután az ügy tárgyalására Sarlot Domokos elnöklete alatt egy bizottságot küldtek ki. Ennek tagjai, Posgay Lajos dr., Varga János, Bauer Gyula, Müller Károly, Rajta György.

Az aradvárosi kereskedelmi akadémia felügyelő-bizottsága betérjesztette a múlt évi zárszámadásokat, melyeket épügy tudomásul vettek, mint a jövő évre előirányzott költségvetést.

Ozv. Toma Tibornénak 88 frt évi nyugdíj szavazott meg a közgyűlés.

Az iskolaszékek betérjesztett jövő évi, általunk már ismertett költségvetését — 87000 frt értékben — tudomásul vették, egyben azt határozták, hogy a közoktatásügyi minisztertől 10.000 frt segélyt kérnek.

A Roboz József siketnéma iskolai igazgató szabadságoltatása ügyében a tanács az iskolaszék határozata értelmében döntött. Ajánlja ezt elfogadásra a közgyűlésnek.

Müle Lajos dr. nem tudja kvalifikálni Roboz eljárását, kinek már ma tanita kellene. Mulasztásért kéri ellene a törvény teljes szigorát alkalmazni s helyette 24 óra alatt más tanítót keresni.

A közgyűlés Salacz Gyula polgármester hozzászólása után Mülek által kifejtett értelemben hozott határozatot, sutasítani fogja az iskolaszéket a legszigorubb eljárásra.

Lapunk tegnapi számában már említettük, hogy a tanács a millenniumi kiállítás megközelíthetővé tételére háromezer forintot hoz szegény iparosok érdekében javaslatba. Ez összeget olyformán folyósítják, hogy jövőre 2000, 1896-ban pedig 1000 forintot utalványoznak a kerületi bizottság elnökségének.

Bauer Gyula nagyon kevésnek tartja a javaslatba hozott összeget, s hivatkozva Temesvárra, mely hasonló ozéla tizezer forintot adományozott, kér ötezer forintot megssavazni.

Salacz Gyula jól ismeri Arad város pénzügyi viszonyait, tudja mennyit bír el annak költségvetése, épen azért ajánlja elfogadásra a tanács javaslatát.

Varga József pártoló felszólalása után a tanács javaslatát a közgyűlés elfogadta.

Az összes aradi állami tisztviselők kérvényt adtak be a törvényhatósághoz, hogy az a városnak második lakbérosztályba emelését tárgyaló feliratukat támogassa.

A közgyűlés egyhanguiag azt határozta, hogy hasonló szellemű feliratot intéz a pénzügyminiszterhez.

Bund Árpád dr. orvosi oklevelének meghirdetése, s két kisebb ügy elintézése után a közgyűlés véget ért.

IDŐJÓSLAS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: — Szeptember 13. —

Változó felhőzet. — Hűvös. — Jelentékeny csapadék nélkül.

HIREK.

Szeptember 13. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Amát. — Protestáns naptár: Amát. — Görög-keleti naptár (szeptember 1.): Simon. — A nap két 5 óra 21 perczkor, — nyugszik 5 óra 58 perczkor.

Szabadságharcsi emléktárgyak országos muzeuma (színházépület, II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. B e m e a e t díjtalan.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

— Személyi hír. Posgay Lajos dr., Aradvárosi tisztviselő, Budapestről, hol a nemzetközi közegészségügyi és demográfiai kongresszuson vett részt, tegnap hazaérkezett.

— A hivatalos lapból. A király losonci báró B á n f f y Ferenc főhadnagy a Frigyes Lipót porosz herceg 2. sz. huszár-ezredben, a kamarási méltóságot díjmentesen adományozta.

— Az állami tisztviselők mozgalma. Az aradi állami tisztviselők, — mint már írtuk, — mozgalmat indítottak az iránt, hogy Arad a második fizetési rangosztályba soroztassék. Ehhez a tegnapi közgyűlés is hozzájárult. Este hat órakor az állami tisztviselők kebeléből kiküldött végrehajtó bizottság ülésezett a liceumban. Az ülésen felolvasták a pénzügyminiszterhez intézendő kérvény szövegét, s elhatározták, hogy annak támogatására az összes aradmegeyi képviselőkhez küldöttséget menesztenek. A miniszter mindenestre helyt ad az állami tisztviselők kérelmének, mivel azok összesen 10.624 forinttal fizetnek több lakbért, mint a mennyit tényleg kapnak.

— Mülek Lajos dr., a nagylaki kerület országgyűlési képviselője, kerületének központján, Nagylakon, e hó 16-án, vasárnap délelőtt tartja meg beszámoló beszédjét. A képviselő a reggel 5 órakor induló vonattal utazik Aradról több elvtársa kíséretében.

— Hittan az akademiában. Az aradvárosi kereskedelmi akadémia növendékei ezideig hittant nem tanultak. A kereskedelmi testület újabb határozata értelmében ezentul a hittant is felveszik a kötelező tárgyak közé, s azt már idén is tantják. A hittankönyvek már kaphatók a könyvkereskedőknél.

— Előléptetés. Scholmássy Agoston temesvári pénzügyi titkár, a szeszgyárak állami felügyelője, ki e minőségében Aradon is többször megfordult s általános tiszteletnek, becsülésnek örvend: mint értesültünk, a brasói kir. pénzügyigazgatósághoz helyettes pénzügyigazgatóvá neveztetett ki.

— Aradhegyallján a híres bortermelő helyeken, a melyek a filloxera pusztítása miatt évekkal ezelőtt ugyszólván pusztulásnak indultak: vigabb kezd lenni az élet. Az ujonan beültetett területek egyrészen már most is szüretelni fognak. A termés elég gazdagnak ígérkezik. A jövő évben azután majd nem az egész Hegyalja föl szabadul az átok alól, mert akkorra már óriási területeken megkezdődik a szőlőtermés s a szüret. A jó mènesi szőlők-ből újra nagy mennyiségben szállítják szerte-szét a mézédés türtököt, valamint később néhány év múlva a mènesi ivörös bort, a melyből ma már csak itt-ott elvette lehet kapni a maga valóságában.

— A dalárdisták Lembergben. A lebergi utazás iránt az érdeklődés napról-napra fokozódik úgy nálunk Aradon, mint Békés és Csánádmegyben. Al mulik nap a nélkül, hogy a vidék részvételeit be nem jelentene. Előre látható, hogy a küldöttség legalább is 200 tagból fog állani, a mit annál nagyobb öröm-

mel veszünk tudomásul, mert így feltehető, hogy városunk küldöttsége a lengyelek várokozásának meg fog felelni. A lengyel népnek a két dalárdához intézett leveleiben nyilvánuló rokonszenve s az igazi lelkesedésnek azon szívhez szóló hangja, a melylyel ugy Lemberg város, mint az országos kiállítását intéző bizottsága az aradiaknak elhatározását fogadta, biztosan enged következtetni arra, hogy az aradi küldöttségnek ottani fogadtatása a lehető legfényesebb lesz, különösen most, midőn az aradi közgyűlésnek tegnap hozott s az ügyet nagy mérvben elősegítő határozata a küldöttséget arra hatalmazta fel, hogy az a vértanuk városát is képviselhesse. Köszönet illeti első sorban Arad város hazafias gondolkodású, nemesen érző polgármesterét Salacz Gyulát, de köszönet illeti Aradváros fenkölt gondolkodású közgyűlését is, mely utóbbi ezzel a határozattal hazafias érületének ismét fényes jelét adta. A lebergi utazást rendező bizottság ezzel kapcsolatban ezton is ismételtén közhírré teszi, hogy az utazásra való jelentkezés f. hó 15-ig Zemplényi Sándor urnál a díj lefizetése mellett történhetik. A bizottság felhívja egyuttal az érdekeltek figyelmét arra is, hogy a jelentkezéssel siessenek, mert az intézőségnek kellő időben megfelelő számú kocsirol kell gondoskodnia. Az Aradi Dalegylet és a Kölösey-Dalkör egyuttas próbái szorgalmasan folynak, a programm ugyszólván már teljesen kész s be van tanulva. Daláraink szebbnél szebb darabokat vettek fel a műsorba, s a fáradhatatlan rendezőségnek sikerült a f. hó 20-án a városi színházban rendezendő koncerten való közreműködésre Aradváros két oly kedves művésznőjét megnyerni, a kik az est élvezetes voltát már előre is biztosítják. A két dalkör ezen koncertet saját — ezen utazás céljaira alakított külön — pénztára javára rendezi, oly czélból, hogy szegényebb soru tagjainak az utazást lehetővé tegye. Felhívjuk a közönség figyelmét a színházban tartandó előadásra annál is inkább, mert azt hiszük, hogy mindenki, a ki ott jelen lesz, filléreit a hazaszeretet oltárára teszi le azzal a tudattal, hogy nemesen oselekedett.

— Táviró Déznán és Menyházán. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter az aradi és csanádi eg/esült vasutak kezelése alatt levő borossebes-menyházi h. é. vasutnak Arad vármegyében fekvő Déznán és Menyháza fürdő-állomásait állami és magántáviratok kezelésére hatalmazta fel.

— Az egyforintos bevonását már erősen észre lehet venni. Hat hét óta, mióta az egyforintosok bevonását megkezdtek, husz millió forintot vontak be. Ennek következtében főleg az ötösök és az ötvenesek forgalma emelkedett. Es pedig az ötösök a múlt hónap óta 1.9 millió forinttal, az ötveneseké 4.2 millió forinttal. Különbben októbertől kezdve az ötösök és ötvenesek nagy részét is lassanként bevonják, hogy ezzel paralizálják a forgalmat.

— A múlt hét népesedése. Aradváros elmúlt hetének népesedési mozgalma oly kedvező volt, mint még talán soha. Született Arad város területén 47 gyermek és pedig 20 fi, 27 nő; arány 528 pro mille. Ezek ellenében meghalt 29 egyén és pedig 17 fi, 12 nő; arány 325 pro mille. Járványos betegségben senki sem halt meg.

— Körorvos-választás. A kisperegi körorvosi állás megüresedvén, azt jövő hó 7-én töltik be választás utján. A kellőleg felszerelt kérvények jövő hó 3-áig nyújtandók be a főszolgabírói hivatalhoz. A körorvos fizetése 600 frt, a szokásos illetményekkel.

— A nagyhalmágyi nábob fia. Schweiger Max ügyében, akit az atyja följelentésére a fővárosi rendőrség letartóztatott, Balonnyi Imre vizsgálóbíró körülményesen kihallgatta őt is, meg a társát is. Steiner Sándor pénzügynököt. Schweiger beismerte, hogy az atyja nevét odairta a váltókra, de azzal menti magát, hogy az atyja kézvonásait nem utánozta s hogy a váltókat nem ő hozta forgalomba. Valamennyit Steinernek adta át, aki őt az aláírásra biztatta és aki egymaga vállalkozott arra, hogy a váltókra

pénzt szerez. Steiner azt vallja, hogy ő a 31,000 frt értékű váltókért sokkal csekélyebb összegeket kapott s azokat át is adta Schweigernek. A bíróság legközelebb lépéseket tesz, egyfelől a hitelezők, másfelől Schweiger törvénytelen felelőségének, annak a szép erdélyi származásu műlovaglónőnek a kihallgatása iránt is, aki Schweigerrel a Pannonia szállóban lakott és a veszedelem idején innen Beszterozére menekült. **Karaffa Mari** — így hívják a szóban levő erdélyi vándorözirkusz egykori csillagát — alkalmasint a besztercei bíróság előtt fogja előadni tapasztalatait s a bíróság a vallomást jegyzőkönyv alakjában közli majd a budapesti törvényszék vizsgálóbírójával.

— **A bélyeg és illeték elvülése.** A pénzügyi hatóságok eddigi gyakorlatával szemben, amely szerint a bélyeg és illeték elvülése hivatalból legnagyobbbbrészt figyelembe nem vétetett, a pénzügyminiszter elrendelte, hogy mindazon esetekben, amelyekben valamely illetékre nézve akár az előírásai, a végrehajtási stádiumban a törvényes elvülés fennforgása minden kétséget kizáró módon megállapítható, ennek az illetéknek a féllal szemben való követelésbe vétele mellőzendő s egyúttal a törlés iránti tárgyalás — figyelemmel a netaláni mulasztásokra alapítható törvényes kártérítési kötelezettségre — hivatalból megindítandó.

— **Pipike meghalt.** Ugy hitta mindenki a **Barna Izsó** színházi karmester egyetlen kis leánykáját, hogy Pipike, aki csak egyszer beszélt vele — rögtön megszerette, mert **Barna Rózsikánál** szebb, kedvesebb és értelmesebb babuskát, messzeföldön sem lehetett találni. És ezt a kis szöke angyalt, ki még pár nappal ezelőtt ott mosolygott a szülők között kiragadta a gyermekek réme: a difteritisz, szerető szülei karjából. Mindenütt, ahová a gyászos hír eljutott, a legnagyobb részvétet keltett, s ezren megsiratták a kis Rózsikát, kit tegnap déltán 3 órakor temettek el — s mivel ragályos betegségben hunyt el, kevesen kísérték ki a temetőbe. Koszorukat küldtek: „A szintársulat — Rózsikának” — „Eljásztottad kis játékodat” — Hunyadi József és neje — „Az aranyos Pepikének, Édes kis Rózsikának” — **Aranka** nénitől. — „Egy angyallal több van az égben” — **Fehér Dezső**.

— **Lóverseny tartatik f. évi október hó 7-én Nagybecskereken.** A versenybírók **Gaudernack József** aradi csász. és kir. huszárezredes és **Urbán István** nagybirtokos lesznek.

— **A nagyváradi királyi tábla megszűnik.** „Pár nap óta — írja a nagyváradi „Szabadság” — ilyen hírek terjesztetnek Nagyváradon. A kik hírt terjesztik, tudni akarják, hogy a mi táblánk be fog olvasztatni a debreczeni királyi táblába. E hír nyugtalanítólag hatott reánk s utána néstünk, mi lehet igaz ezen híresztelésből. Igen illetékes helyen azon felvilágosítást nyertük, hogy a hír minden alapot nélkülöz és semmi ok nem forog fenn arra nézve, hogy táblánk beszüntetessék, illetve a debreczeni királyi táblába olvasztassák.”

— **Választások az egyetemen.** Kisebb habliban képviselőválasztásnak is beillik az a mozgalmas élet, mely az egyetemen a kör elnökének választása miatt folyik. A kapacitálgatás, korteskedés minden eszközét felhasználják. Eddig politikailag különböztették meg egymást, pecsovicsnak v. függetlenségének, most azonban, mivel az aktuálisabb, egyházpolitikaig. Minket a rádiak az ez már csak azért is érdekel, mert a kör elnöki székének egyik jelöltje **Martos Ferencz**, tudvalevőleg aradi. Bűzkeségünkre szolgálhat ama tény, hogy az új minősítés szerint az aradi jelölt a — liberális. Ime Arad liberálismusának egyik legerőteljesebb bizonyítéka. A Martos-párt különben már megkezdte. — **pártvacsorázást** — mi szintén a mi bankettus városunkra emlékeztet.

— **Üngyilkosság.** **Gurahoncz** ról írja levelezőnk: **Cser Imre** gynlai illetőségű le-

gény tegnap szíven lötte magát. Azonnal meghalt. Tettének okát biztosan nem tudják, de azt hiszik, hogy szerelem.

— **Csekonic gróf ezüst menyegzője.** **Csekonic** **Endre** gróf zombolyai nagybirtokos, v. b. titkos tanácsos, az országos vöröskereszt-egylet elnöke folyó évi október hó 13-án üli meg ezüst menyegzőjét a zombolyai kastélyban. Ugyanezen napon vezeti oltár elé **Széchenyi Andor** gróf **Csekonic** **Endre** gróf leányát, **Andrea** konteszt. A kettős családi ünnepélyre a gróf meghívja összes tisztviselőit. Zombolyán, **Roggendorfon**, továbbá **Buszító** és **Julia**-majorokban nagy népnépeleket rendeznek e napon, melyeknek költségeit a gróf viseli.

— **Az ipartestület előjárósága** hétfőn délután 5 órakor tartotta rendes havi gyűlését, melyen **Dr. Mülék Lajos** ipartestületi ügyész is jelen volt. A tárgysorozat megkezdése előtt **Bauer Gyula** előjárósági tag **Greene Nándor** iparhatósági biztost üdvözölte eljegyzése alkalmából, tolmácsolva előtte az egész előjáróság szerencsekívánatait. A 11. pontból álló tárgysorozatból a szálló felszerelése s a kezelési szabályok megállapításához szólottak többen hozzá, minek eredményeként **Rosmanith Albert** II. alelnökkel, **Rajta György**, **Steigerwald Alajos**, **Csöty Nándor** és **Beran Antal** bizottsági tagok küldettek ki azon felhatalmazással, hogy ugy az iparos-szálló felszerelése, mint a rendszabályokra vonatkozólag javaslatot tegyenek. — **Standinger Kristóf** eddigi százalékos pénzbeszedőt az előjáróság hivataloslagi és pénzbeszedői minőségben véglegesítvén, fizetése évi 360 frtban állapított meg. Titkár által a budapesti kisipari villamos gépek megszámlálásáról szerkesztett jelentés felolvasása után **Nikolics Péter** elnök meleg szavakban üdvözölte **Dr. Mülék Lajos** testületi ügyészt, ki az ipartestület fennállása óta mindig a legnagyobb odaadással teljesíti tisztét. Végül a szabadítások vétettek foganatba; felszabadult összesen 33 tanonc, kikhez **Steigerwald Alajos** szívreható erkölcsi beszédet tartott.

— **Ismertető jele: nagyszáju.** **Duma Florián** a radi 13 éves suhancz ross fát tett a tűzre, aztán ill a berek, kerekét oldott. Most a rendőrség körözi és személyleírásában különös ismertető jelül azt olvassuk: **nagyszáju**.

— **Pótadót nem ismerő város.** Talán nem is Magyarországon van! Hiszen ott alig van pótadó nélkül szükségleteit fedező város. Mégis ilyen **Ving** a temesmegyei város. Erdemes fölemlíteni, hogy a város a községi pótadónak még hírére sem ismeri. A múlt évi zárszámadásokból azt látjuk ugyanis, hogy a házi pénztár bevétele 146,250 frt 25 kr, kiadása 143,843 frt 17 kr volt és így készlete: 2406 frt 8 kr. A város az ingatlanai után 50,000 frt évi jövedelmet hoz. A kezelése alatt álló alapok jól gyümölcsöznek. Háztartása miatt irigylésre méltó város!

— **Pályázatok.** Irnoki állásra a kecskeméti törvényszéknél 4 hét alatt; adótisztai állásra a budapest-vidéki pénzügyigazgatóságnál 7 nap alatt; bírói állásra a miakolczi törvényszéknél 2 hét alatt; földadó nyilvántartó biztosi állásra a segesvári pénzügyigazgatóságnál 14 nap alatt.

—x— 60,000 forint a főnyeremény a lemergi kiállítás sorsjegyeknél, mely 10% levonás után készpénzben fizetetik ki. Figyelmertjük tisztelt olvasóinkat, hogy a húzás szeptember 27-én történik.

HYMEN.

Jakabffy József ujaradi járási szolgabíró a napokban vezette oltárhoz **Szöllőssy István** fehértemplomi ügyvéd szép leányát, **Etelka** kisasszonyt.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVÉSZET.

* **A nagyváradi szinkórben** e hó végén fejezi be **Leszkay** kitünő társulata a szezon. Az eredmény erkölcsileg és anyagilag egyaránt fényes volt. Az elsőrendű tagok most egymásután veszik ki jutalomjátékukat s a váradi közönség híres arról, hogy mily ovációkat szokott ilyenkor rendezni kedvenceinek. Legutóbb **Mesey Mihály**, a kiváló tenorista tartotta jutalomjátékát, „**Fra-Diavolo**”, **Auber** operája került ez alkalommal színré-

szufolt ház előtt. **Babérkoszorúval** és szebbnél-szebb ajándékokkal köszönte meg a közönség Mezeinek, hogy lehetővé tette a szezonban több opera színehozatálát. A jeles énekessel **Sugár Aranka** osztozott az általános tetzésben. Legközelebb **Novák Irén**, a színiakadémia jelesen végzett növendéke, aki **Váradon** — ugyszólván — divatban van, kerül sorra. A fiatal művész **Sudermann** „**Szodoma** pusztulásá”-t választotta jutalomjátékául.

* **A Magyar mese- és Mondavilágnak,** **Benede Elek** nagy mesekönyvének minden újabb füzeté arról győz meg, hogy ha ez a nagyszabásu munka elkészül az ezer éves ünnepre, ennél becsesebb, maradandóbb értékű könyvemléke nem marad a nagy nemzeti ünnepek. Az 50 füzetre tervezett műből most jelent meg a 13. és 14. füzet, tele ragyogó szép mesékkel, mondákkal és legendákkal, nevezetesen: az Igazság és Hamisság, A félkegyelmű, Péter és Pál, Az aranyhajú ikrek, Kedvesség, Kedvesség és Szívesség, A Napisten, A möndölecskék, A Halál, Az arany nyilvesző, Az aranyhajú királyfiuk, Bolond Mihók és a Só. A szépen és gazdagon illusztrált füzet ára 25 kr., s a ki 2 frt 50 krt előre beküld a kiadó Athenaeumhoz, bérmentve kap tiz füzetet. A Magyar Mese- és Mondavilág még mindig megrendelhető az első füzetből kezdve, ugyszintén kapható már az első kötet is (10 füzet) diszes kötésben 8 frtért. A szülőknek és tanítóknak melegen ajánljuk figyelmébe a kitünő munkát, melyet a közokt. miniszter is az ország összes iskoláinak és népkönyvtárainak ajánlott megszerzésre.

* **A Protestáns Árvaházi Képes Naptár** már megjelent 1895-re **Kenessey Béla** árva-egyleti választmányi tag szerkesztésében. Az emberbaráti ozét szolgáló naptárévről-évre erősödik s gazdagodik tartalmában. Szépirodalmi része magas színvonalon áll s nemesebb értelemben vettnépies irányával, mély valláserkölcsi felfogásával és felekezeti türelmetlenségtől ment szabadelvű irányával kíván a nagy közönségre hatni. Gazdag tartalmából különösebben kiemeljük **Diósi Márton**-nak a polgári házasságról és **S. Szabó József** debreczeni tanárnak a ref. énekes könyv történetéről írott cikkeit, **Márton Sándor**tól **Sztrai** életrajzát, **Forgács Endre**-nek és **Hörk József**-nek elbeszéléseit, **Sántha Károly**, **F. Varga Lajos** és **Gáspár István** költeményeit. Köszölve van továbbá **Vay Miklós** hr., **Kossuth Lajos** és **Zámory Kálmán** életrajza, a **Jókai**-juvileum leírása, azonkívül egy áttekintés az év nevezetesebb politikai és egyházi történetéből. A szöveget gazdag illusztrációk díszítik. Általában a kiállítás igen csinos. A naptár **Hornyánszky Viktor** kiadásában jelent meg. Ara 30 kr.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A büntető bíróság munkarendje.

Az aradi kir. törvényszék előtt ma s e hét következő napjain a következő bűnügyek kerülnek végtargyalásra:

Szeptember 13.

Ürményi Tóbiás ellen csalárd bukás büntette miatt.

Tassy József ellen család büntette miatt.
Moravszky Mátyásné ellen lopás büntette miatt.

Kaiser Antal és Wasslovsky József ellen lopás büntette miatt.

Malinka Ferencz és Alexander Péter ellen lopás büntette miatt.

Szeptember 14.

Zsurzsule Juon és társai ellen lopás és könnyű testisértés miatt.

Bragyán Györgyné ellen sikkasztás miatt.

Friebe Vilmos ellen hatóság elleni erőszak büntette miatt.

Rossu Zacharie ellen okirathamítás büntette miatt.

Szeptember 15.

Klocz Antal és társai magánokirathamítás büntette miatt.

Nagy Mihály és társai ellen súlyos testisértés miatt.

Gyorgyevits Flóra ellen lopás büntette miatt.

Tamás Julcsa, Kirilovits Szofronné, Martonka Szimeonné és Balog Erssi ellen lopás miatt.

§ **A vingai becsületbíró.** A vingai kir. járásbíróseg f. évi szeptember hó 11-én tartott

tárgyaláson **S o h ä f f e r József** és ifj. **S o h ä f f e r Vilmos** panasz folytán a hirhede becsületbíró és állásától felfüggesztett **M á r t o n János** tanítót a közrend elleni kihágásban — írja levelezőnk — vétkeinek nyilvánította és ezért 14 napi elzárás és 50 frt pénzbüntetésre ítélte. Panaszosok a büntetés súlyosabítása végett felebbestek.

TÁVIRATOK.

A delegáció elnöke.

Budapest, szept. 12. (Saj. tud. távirata.) A magyar delegáció elnökségét az idén szintén **Széll Kálmán**nak akarták följárlani, **Széll Kálmán** azonban, amint ezt meghallotta, azonnal levélben kijelentette, hogy a delegáció elnökségére nem reflektál. Tekintettel van ugyanis arra, hogy a delegációnak éveken át **Tisza Lajos** gróf volt elnöke. Ez idén **Tisza Lajos** gr. már nem miniszter és így azt a tisztet, amelyet éveken át olyan kitűnően töltött be, a leghelyesebb ismét **Tisza Lajos** grófra bizni.

A szultán halálhíre.

Budapest, szeptember 12. (Saj. tud. táv.) A szultán halálhíre terjesztette a párisi „**Matin**”. A budapesti körök érdeklődésére a főkonzul a hirt merőben alaptalannak jelentette ki.

Főispán és szerkesztő.

Budapest, szeptember 12. (Saj. tud. táv.) Brassóból rövid nyilatkozatot küldött **Maurer** főispán arra az ügyre vonatkozólag, mely közte és **Weiss** szerkesztő között lefolyt. A főispán az ügynek olyan előadását, amint a lapok irták, helytelennek mondja.

Befejezett válópör.

Budapest, szeptember 12. (Saj. tud. táv.) A kir. tábla kimondotta a reformátussá lett **Rohonczy Gedeon** elválását volt nejétől, **Lónyay Flórától**. Az elválás oka kölcsönös, engesztelhetetlen gyűlölség.

Tűz Mohácson.

Mohács, szeptember 12. (Saj. tud. táv.) Ma délután a sokáczok házai között ismét tűz ütött ki, mely feltétlenül gyújtogatásból eredt. A nagy szél által élesztve, csakhamar négy ház állott lángokban. Az egyik háztulajdonos bennszorult, de még élve kimentették. Vel tüzoltó súlyos égési sebeket szenvedett.

Járványok Fiumében.

Fiume, szeptember 12. (Saj. tud. táv.) Egy utcában öt difteritis és hastífusz-betegedést konstataáltak. A járvány terjedését bizonyítja, hogy öt nap alatt 12 skarlat, 4 difteritisz és 14 hastífusz betegség fordult elő. Szerencsére az időjárás egyszerre lehült.

Kálnoky Budapesten.

Bécs, szeptember 12. (Saj. tud. táv.) **Kálnoky** külügyminisztert, ki a delegációba Budapestre megy, utjában **Csiráky** osztályfőnök, valamint **Bambetti** és **Falke** fogják kísérni.

Japán és Korea.

Berlin, szept. 12. (Saj. tud. távirata.) A **Reuter** ügynökség jelenti Tokióból: A Japán és Korea közti viszonyok megállapítása végett a koreai kormány kívánságára augusztus 26-án Soeulben a japán és koreai külügyminiszterek közt szövetség

gi szerződés kötött oly célból, hogy Korea függetlenné tétessék és hogy a kinaiknak Koreából kiűzetésében együttesen járjanak el. Japán átveszi a hadioperációkat Kina ellen, Korea pedig kötelezi magát a japáni csapatokat mindenképen támogatni. A szerződés érvényben marad mindaddig, míg az ellenségeskedés Japán és Kina közt tart.

Czankov hazabocsátása.

Belgrád, szept. 12. (Saj. tud. táv.) Az itteni bolgár ügyvivő kijelentette, hogy a bolgár minisztertanács visszautasította **Czankov** hazabocsátás iránti kérényét.

Késelő lengyel hazafi.

Bukarest, szeptember 12. (Saj. tud. táv.) Az az ember, ki vasárnap a templomban a papokat késsel fenyegette, **Zalevski Pál**, 25 éves lengyel szobafestő, ki Varsóból vándorolt be. Mint mondja, csak rá akart ijeszteni **Ljvszki** lelkészre, ki honfitársa és állítólag elsikasztotta a pápa válaszát, melyet **Zalevski** levelére küldött, ki a pápa közbenjárását kérte a lengyelek fölszabadítására.

Anarchizmus az iskolában.

Róma, szeptember 12. (Saját tud. táv.) A kultuszminiszter az albai főiskola három tanárát, **Pikaronet**, **Dinert** és **Sciulianit** felmentette állásától, mert előadásaikban anarchista tanokat hirdettek és Ca-serionak dicshimnusz zengtek.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti áru és értéktőzsdé.

— Gyenes és Balogözég jelentése. —

Budapest, szeptember 12.

Gabonaüzlet: Buzát ma gyengén kínáltak, a vételkedv ennek megfelelő lévén, az irányzat lanyha maradt s a forgalmazott pár ezer mm. néhány krral olcsóbban talált vevőkre.

A mai eladásokról nem adatott hivatalos jelentés.

Határidőüzlet: Amerika valamivel élénkebb jegyzésére nálunk alig 1—2 krral indult szilárdabban a buza, de pár óra múlva ismét meglanyhult 2—3 krral az igen gyenge keresletre. Tengeri ellenkezőleg rendkívül szilárdan maradt, s a folyton tartó élénk vásárlási kedv a szilárdságot fokozta. Zab is élénkebben forgalmaztatott, ma szilárdabban zárult is.

Zárul 11 órakor:

Buza szeptember—október 1894	6.31—6.33
Buza március—április 1894	6.81—6.82
Tengeri május—június 1894	5.94—5.95
Zab március—április 1894	5.70—5.72
Zab őszre	6.05—6.06
Káposztarepe	9.70—0.00

Külföld: New-York: buzára $\frac{1}{8}$, tengerire $\frac{1}{8}$, szilárdabb. Chicago: buzára $\frac{1}{4}$, tengerire $\frac{1}{8}$ — $\frac{1}{2}$ szilárdabb, Páris és Liverpool lanyha, London üzlettelen.

Értéktőzsdé: ma is igen szilárd maradt, s a külföldi szilárdabb jegyzésre nálunk is szilárdabban zárultak a nemzetközi papirok. A helyi papirokba is volt ma némi forgalom, az árfolyamok változatlanok.

Zárul 11 órakor:

Osztrák hitelrészvény	371.20
Magyar hitelrészvény	468.40
Rima-Muranyi	265.50
Osztrák államvasút	359.40
Déli vasút	114.50

— **Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok.** 1894. évi szept. hó 11-én. Hizott sertés árak: 1. Magyar első rendű: 1. Öreg nehéz (páronként 400 klgon felüli súlyban) 41.5—42. krig. Öreg közép (páronként 300—400 kilogramm súlyban) 41.5—42. krig. Fialtal nehéz (pkint 320 klgon felüli súlyban) 43.—43.5 krig. Fialtal közép (pkint 251—320 klg. súlyban) 43.5—44. krig. Fialtal könnyű (pkint 250 klg. terjedő súlyban)

46.—46.5 krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 klgon felüli súlyban) 42.—42.5 krig. — Közép (pkint 220—280 klg. súlyban) 42.5—43. krig. — Könnyű (pkint 220 klg. terjedő súlyban) 44.5—45.5 krig. — Szerbiai: Nehéz (pkint 260 klg. felüli súlyban) 43.—43.5 krig. Közép (páronként 220—260 klg. súlyban) 43.—43.5 krig. — Könnyű (páronként 220 klg. terjedő súlyban) 42.5—44. krig. Sertéslétszám 1894. szept. hó 9-én volt készlet 187,569 darab. 1894. szeptemb. hó 10-én felhajtattott: 450 drb. 1894. szeptemb. 10-én elszállítottott 5870 drb. 1894. szept. 11-én maradt készletben 182,129 drb. — A hizott sertésüzletirányzata Változatlan.

Szeszüzlet.

— Szeptember 12. —

Mai jegyzéseink: Készaru nagyon nyers szesz 33.50, kicsinyben 34.— hordó nélkül per 100 liter % bealórtva 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsdé.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 12. d. u. 5 óra.

F. a. j.		Irányat	100 klg. ár	100 klg. ár
			frttól	frttig
Buza bányági uj.			6.40	6.65
Buza tiszavidéki			6.45	6.70
Buza pestvidéki			6.40	6.65
Buza fejejmegyei			6.40	6.65
Buza bácskai			6.50	6.75
Roze uj, I-ső rendű			5.10	5.15
Roze uj, II-od rendű			5.—	5.05
Arpa takarmány			5.80	5.95
Arpa égetni való			6.25	7.10
Arpa sörfősdői			7.30	8.40
Zab			6.90	6.35
Tengeri bányági				
Tengeri másnemű			6.—	6.10
Káposzta-repeze bányági			9.20	9.70
Káposzta-repeze			5.75	6.25
Buza szept.-okt.			6.29	6.31
Buza márc.-ápr.			6.79	6.81
Buza máj.-jun.				
Roze szept.-okt.			5.21	5.23
Tengeri júl.-aug.				
Tengeri aug.-szept.				
Tengeri októberre			6.01	6.05
Zab márc.-ápr.			6.08	6.05
Zab szept.-okt.			5.72	5.74
Káposzta-repeze aug.-szept. 1894.			9.75	9.85

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru és értéktőzsdén.

Budapest, 1894. szeptember 12.

Magyar aranyjárdék $\frac{4}{10}$	122.30
Magyar koronajárdék $\frac{4}{10}$	97.30
Magyar arany $\frac{4}{10}$	126.50
Magyar ezüst $\frac{4}{10}$	102.—
Magyar keleti vasút 1876.	124.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	96.—
Magyar italmegváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyereséj-sorsjegy kölcsön	152.25
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	143.—
Osztrák papírbárdék	96.—
Osztrák járdék ezüst	99.—
Osztrák járdék arany	124.—
Korona járdék	97.75
1880-ki államsorsjegyek	146.—
Osztrák-magyar bankrészvény	1020.—
Magyar hitelbank részvény	468.75
Osztrák hitelintézet részvény	370.30
Osztrák-magyar államvasút	359.—
20 frankos arany (Napoleonador)	9.86
Német birodalmi márka	60.85
London	124.—

IDEGENEK NÉVSORA.

— Szeptember 12. —

Fehér Kereszt szálloda: Dukess S. kereskedő, Nagyvárad. Poroszkay Béla főügyész, Nagybecskerek. Bauer Ernő igazgató, Borossebes. Lévy Imre a kegyes-tanítórend tartományi főnöke, Budapest. Vámos Károly titkár, Budapest.

Vass szálloda: Wauer Adolf birtokos, Velemára. Kardos Sámuel mérnök, Makó.

Nádor szálloda: Tauszig Sándor kereskedő, Orosháza. Veres István mézárós, Mezöhegyes. Pech István főpénztárnok, Szabadka.

Magyar Korona szálloda: Binder Mór kőbányatulajdonos, Odvos.

Arany Kulcs szálloda: Tessényi Károly ügyvéd, Borosjenő. Weinberger Ede kereskedő, Kavna.

Vasúti szálloda: Gancsér Tódor kertész, Temevár. Gráf Károly mézárós, Lugos.

KIS LOTTO.

Brünni:

49, 67, 87, 85, 38.

Felelős szerkesztő: **Vass Géza.**

Pécskai járás főszolgabírájától.

2470/1894.

792. 1-3.

Pályázati hirdetmény.

A lemondás folytán üresedésbe jött kispe-regi körorvosi állásra, melyhez Kis-Pereg és Német-Pereg községek tartoznak, pályázat nyit-tatik és választási határidőül f. évi október hó 4-ik napjának délelőtti 10 órája Kis-Pereg köz-ségházához kitűzetik.

A körorvos javadalmazása: évi fizetés 600 frt, nappali látogatásért 25 kr, éjjeli látogató-sért 1 frt, székhelyen a h-lottkémelésért 20 kr. A körorvos folyamodás esetére kézi gyógyszer-tárt is tarthat.

A körorvos a körhöz tartozó Német-Pereg községben hetenként kétszer tartozik megje-lenni, hova az illető község által díj nélkül szá-líttatik.

Pályázni kívánók az 1883. évi I. t.-cz. 9. §-ában elbirt minősítést igazoló okmányaikkal felszerelt kérvényüket folyó évi október hó 3-ik napjának d. u. 5 órájáig aláírt főszolgabíróhoz beadhatják.

Pécska, 1894. évi szeptember hó 7-én.

Vásárhelyi
főszolgabíró.

3895. sz.

791. 1-1.

Árverési hirdetés.

(Makkoltatás, illetve sertéslegeltetés bérbé-adása iránt.)

A makkoltatás és sertéslegeltetés bérbé-adása iránti árverés az ezen főerdőhivatalhoz tartozó lippai és solymos-milovai erdőkre nézve a főerdőhivatal irodájában f. évi szeptember hó 24-én, a sistarovecki és valyemárei erdészsegek-nél f. évi szeptember hó 25-én, a dorgosi és tótváradi erdészsegek-nél f. évi szeptember hó 26-án, a berzovai, pécskai és apátfalvai erdész-segek-nél f. évi szeptember hó 27-én mindenkor délelőtti 10 órakor fog megtartatni.

Lippa, 1894. szeptember 8.

M. kir. főerdőhivatal.

M. kir. államvasutak.

88553/94.

1-3

Pályázati hirdetmény.

Az alólírott igazgatóság a magy. kir. ál-lamvasutak részére a jövő 1895. évben vagy esetleg 1897. év végéig a következő csoportok-ban sorozott anyagokból felmerülő tényleges szükségletnek szállítását biztosítani kívánván, ezennel nyilvános pályázatot hirdet;

1. agyagárúk és olvasztó tégelyekre,
2. tisztogató és fényező rongyokra,
3. fémmemű anyagok és löretyükre,
4. fémből kidolgozott kocsialkatrészekre,
5. aczél és vasnemű anyagokra,
6. Martin aczél öntetű és kovácsolt vas-alkatrészekre,
7. falemezekre és esztergályos iparczikkekre,
8. festékek, mázok és vegyszerekre,
9. kelmék, rövidárúk és szőnyegek, és
10. üveglást mutató üvegekre,
11. üvegárúkra,
12. durrantókra.

A kiírás tárgyát képező egyes ezikkeket előtűntető jegyzékek, melyek egyszersmind ajánlati mintául szolgálnak, valamint a szállítá-sokra vonatkozó részletes módokzatok valamény-nyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál és a magy. kir. államvasutak üzletvezetőségéinél megtekinthetők és a magy. kir. államvasutak igazgatósága anyag- és leltár-beszerzési (A. V.) szakosztályánál (Budapest, Andrassy-ut 73. sz. II. emelet 54. ajtó szám) ingyen kaphatók.

A szabályszerűen kiállított, ivenként 50 kros magy. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb folyó évi szeptember hó 15-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag- és leltár-beszerzési szakosztályában át-adandók, illetőleg posta útján oda küldendők és a boríték ezen külczimmel látandó el: »Ajánlat 88553/94. számhoz.«

Később benyújtott ajánlatok, valamint olya-nok, melyek nem pontosan és részletes módo-zatok bemutatása mellett állítatnak ki, nem vé-tetnek figyelembe.

Budapest, 1894. év augusztus hóban.

Az igazgatóság.

1969/1894. pm.

2-3.

Pályázati hirdetmény.

Az Arad sz. kir. város kezelése alatt álló Hertschka Mór ösztöndíj-alapítványból az aradi polgári iskola tanulóira nézve egy hely betöl-tendő lévén, arra ezennel pályázat nyitattik.

A pályázónak igazolni kell:

- a) hogy az aradvárosi polgári iskolában tanul,
- b) hogy a tantárgyaknak legalább feléből a legjobb, másik feléből pedig a legjobbat követő osztállyal bir,
- c) hogy aradvárosi vagy aradmegyei la-kos fia.

Ezen feltételek mellett elsőbbséggel birnak
1. a szegénységüket hatósági bizonyítvány-nyal igazoló aradvárosi szülőtlén árvák,
2. az aradvárosi szegény özvegyek fiai,
3. az aradmegyei szegény szülőtlén árvák,
4. ezen vármegyei szegény özvegyek fiai,
5. az aradvárosi szegény tanulók.

Ha családi viszonyaira nézve az 1-5. pon-tok szerint minősített pályázó nem jelentkeznék, a többi pályázó közül a legkitünőbb tanulónak fog az ösztöndíj vagyon és vallásra való tekin-tet nélkül adományoztatni.

Az ösztöndíj 10,000 frt tőke kamatainak egy hatodából áll, a mely 1894. évi szeptember hó 1-től kezdődőleg, mindenkor a tanév befe-jezte után fizetetik ki.

A pályázati kérvények Arad sz. kir. város polgármesterénél 1894. évi szeptember hó 31-ik napjáig nyújtandók be.

Arad, 1894. évi szeptember hó 10.

Salacz Gyula

kir. tanácsos, polgármester.

Tiszta vér az egészség biztosítója!

Titkos betegségek, sömör, kiütések, sápadtság, lankadtság, gyöngeség — egészséges vér által mind eltávolítha-tók! Mi, módszerünk alkalmazása mel-lett, a gyökeres sikerről kezeskedünk.

Tudakozódásoknál kérjük a válasz-levél belyegének melléklését.

„Office Sanitas“ Paris 30. Fau-bourg Montmartre. 780. 1-12.

17320/1894.

3-3.

Hirdetmény.

A nm. m. kir. földmívelésügyi miniszterium 46414/94. sz. a. kelt rendelete nyomán ezennel elrendeljük, hogy Arad sz. kir. város külhatárá-ban, hol a hesseni légy infectio az elmúlt vagy a folyó évben nagyobb mértékben megállapí-tatott, az ugynevezett csalogató vetések veendők alkalmazásába.

Ezek abban állanak, hogy minden táblában már augusztus utolsó vagy szeptember első napjaiban több helyen néhány barázdányi őszi gabona vagy árpa vetendő, mely célra a legsi-lányabb minőségű vető mag is használható.

Ezek a csalogató vetések arra valók, hogy a hesseni legyek ezekre rakják petéiket.

Az ilyen csalogató vetések azután a rendes vetés — legkésőbb azonban a tél beállta előtt jól alá szántandók, ügyelvén arra, hogy egész hosszukban tökéletesen föld alá kerüljenek és így belőlük tavasszal a légyrajok ki ne száll-hassanak. Igen ajánlatos az ilyen alászántott csa-logató vetések lehengerézése is.

Arad, 1894. augusztus 29.

A városi tanács.

Makkoltatás bérbeadás.

Méltóságos gróf Königsegg Fidél ur birtokához tartozó **4000 holdnyi** er-dőségeinek idei bükk, cser és tölgy mak-koltatása **bérbeadatik**, melyre folyó hó 20-án a tauczi községházánál délelőtt 11 órakor szóbeli árverés tartatik.

Gróf Königsegg Fidél ur

erdészeti hivatala Tauczon (Arad-megye), vasuti állomás Ternova, aradi és csanádi vasutak állomása.

Az olcsóság csodája!

a hol mindent fél árban lehet venni
csakis, de csakis

Kilényi R. és Társa

7, 14 és 30 kros bazárjában

a színházépületben, a 18 vértanu szobor átellenében van. 536 9-9

Iskolai táskák potom árért.

Alkalmi ajándékok

hihetetlen olcsó áron.

Gyermekjátékok majdnem ingyen.

Gyermek és férfi kalapok minden árban. Gyermek és férfi ingek, harisnyák, nyak-kendők, gyermekkoosik, utazó bőröndök, esernyők, stb. stb.

olcsóbban mint bárhol.

16440/1894. sz.

3-3

Pályázati hirdetmény.

Aradon a szabadság-téren az aradi 18 vér-tanu emlékére emelt szobor körül kovácsolt vasból készitendő kerítés tervének és költség-vetésének elkészítésére ezennel pályázat nyit-tatik.

A feltételek a következők:

1. A vaskerítésnek célja, hogy a szobor-hoz gyermekek és állatok, valamint avatation egyének könnyen hozzá ne férjenek; minél fogva a kerítésnek a csinos kivitel mellett megfelelő erősségűnek kell lennie, s így oly diszitmények, a melyek könnyen törhetőek, mellőzendők.

A kerítés magassága 80 cztm. a melynek zápjai s diszító ozirádai lehetőleg ritkán úgy illesztendők össze, hogy azok által a szobor talapzata el ne takartassék.

A kerítés 25 cztm. magas s 25 cztm. szé-les szürke sléziai csiszolt márványból készü-lendő talpköre helyeztetik, a mely talpköböl 5 cztm. a burkolat alá fogván esni, a kerí-tés a talpkövel együtt egy méter magas leendő

2. A benyújtandó tervek következők: alaprajz 1:100 léptékben, oldal nézet a leg-hosszabb oldal felől nézve 1:50-hez és egy teljes keret részletrajz 1:10 léptékben; a ter-vek mindegyike pontosan és lehető részlete-sen cottirozandó.

3. A tervekhez pontos és részletes költ-ségvetés készitendő; a kerítésnek egységes ára s súlya folyó meterenkint kitüntetendő.

4. A három legjobbnak talált terv közül az 1-ső 150 frt, a 2-ik 100 frt, a 3-ik 50 frttal díjaztatik.

5. A pálya bíróság utólag fog megalakit-tatni.

6. A tervek és költségvetés folyó évi ok-tóber hó 15-ig Arad sz. kir. város polgármesteréhez jeligés levél kíséretében benyuj-tandók a hol a szobor és a bekerítendő terület helyszínrajza is megkapható.

7. A díjazott tervek Arad sz. kir. város tulajdonává válnak, a melyek közül kivitelre tetszés szerint választhat.

A szobor bizottság 1894. évi augusztus hó 6-án tartott üléséből.

Salacz Gyula

polgármester, bizottsági elnök.

M. k. államvasutak. Üzletvezetőség Kolozsvártt.

22164/L. d.

1-3.

Pályázati hirdetmény.*(Rostált és rostálatlan kavics szállításának biztosítása iránt.)*

A magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetősége az alant foglalt és 1895. évben szükséges rostált és rostálatlan kavicsmennyiségek s állítását biztosítani szándékozik.

Az osztálymérnökség, melynek vonalán a szállítandó kavics szükségeltetik: N.-várad-p. l. adány: 600 köbméter darabolt kavics. N.-várad-kissebes: 4200 kbm. darabolt kavics. Kolozsvár-kissebes: 4500 kbm. darabolt kavics. Kolozsvár-Gyéres: 2500 kbm. darabolt kavics. Kolozsvár-Gyéres-Torda: 2500 kbm. rostált kavics. Gyéres-Balázsfalva 4000 kbm. rostált kavics. Balázsfalva-Dános: 6000 kbm. rostált kavics. Dános-Homorod: 5000 kbm. rostált kavics. Héjasfalva-Sz.-Udvarhely: 1500 kbm. bányakavics. Homorod-Apáca: 3000 kbm. darabolt kavics. Apáca-Predaál: 3000 kbm. rostált kavics. Brassó-Háromszék és Brassó-Zernest: 4000 kbm. bányakavics. Kocsárd-M.-Vásárhely: 3800 kbm. rostált kavics. M.-Vásárhely-Sz.-Régen: 1200 kbm. bányakavics, 200 kbm. rostált kavics. Kis-Kapus-N.-Szeben: 2000 kbm. rostált kavics. N.-Szeben-felek-fogar.: 3000 kbm. bányakavics. M.-Ludas-Budatelke: 3500 kbm. bányakavics, 300 kbm. rostált kavics. Budatelke-S.-Mogyoros: 1500 bányakavics, 200 kbm. rostált kavics. Összesen: 14700 kbm. bányakavics, 27000 kbm. rostált kavics, 14800 kbm. darabolt kavics.

Együttal biztosítani kívánja az ezen vonalrészekben 1896. és 1897. években felmerülő kavics-szükségletét is, mely kavicsmennyiség azonban a fönnebb foglalt mennyiségeknél 100%-al nagyobb, vagy 20%-al kisebb lehet és a melynek mennyisége a kötendő szerződés értelmében szállítónak mindig az előző év augusztus hó végéig fog tudomására adatni.

A hirdetmény magában foglalja a biztosítandó mennyiségeket és azon vonalrészeket, melyeken azok szükségeltetni fognak.

A szállítás a magy. kir. államvasutaknál érvényben lévő és 1891. évi 129381. szám alatt kelt általános szállítási feltételek alapján eszközlendő.

A különleges szállítási feltételek a következők:

A kavics a pályatest vagy a bányavágánya mellett szabványos alakokban rakva átadandó, megjegyezvén, hogy a mennyiben a kavics a vasuti intézet területén nem helyezhető el, szállító az utolsó szerződési évre következő június hó végéig a lerakási hely ingyenes használatát a vasutnak biztosítani tartozik.

A minden évre biztosított, illetőleg megrendelt kavicsmennyiség $\frac{2}{3}$ -ad része az előző év végéig, de legkésőbbben az illető évi márczius hó végéig, $\frac{1}{3}$ -ad része pedig április és május hónapban egyenlő havi részletekben átadandó.

Ajánlati minták gyanánt az üzletvezetőség által elkészített iverk használandók, mely minták, valamint a pályázati feltételek is a kolozsvári üzletvezetőség (Kolozsvártt, Trencsén-tér, Emke palota I. emelet 18. ajtó) anyagbeszerzési osztályánál díjmentesen megszerezhetők.

Különösen figyelmeztetjük az ajánlókat, hogy az ajánlati mintában a beszállítási helyek pontosan megnevezendők, illetőleg kijelölendő, mely állomások és szelvények közt kívánják a szállítást eszközölni. A »Szóval« jelzett rovatában az ajánlati egységár betűkkel is kitüntetendő.

Az üzletvezetőségnek jogában áll az 1895. év részére a fennebb kitüntetett mennyiségeket 20%-al lejjebbíteni vagy 50%-al felemelni és szállító tartozik ezen pótmegrendeléseket az ajánlati árakon és feltételek mellett beszállítani.

Az ajánlatok az 50 kros bélyeggel és a rendes czimezésen kívül még ezen külczimmel: »Ajánlat 22164/94. számhoz, kavicsszállítás iránt« ellátva 1894. évi szeptember hó 15-én déli 12 óráig hivatalunkba beadandók vagy posta útján beküldendők.

Bánatpénzképen az ajánlott mennyiség értékének 5%-a készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban 1894. évi szeptember hó 14-én déli 12 óráig a kolozsvári üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál letendő.

Az ajánlatban a megtörtént letétel megemlített, az arról nyert elismervény azonban nem csatolandó az ajánlathoz.

Az ajánlatot az egész kiirt mennyiségre vagy annak tetszés szerinti részletére lehet tenni.

Kolozsvár, 1894. augusztus hó 13-án.

Az üzletvezetőség.

824 | 894. gazd. sz.

8-3

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város által 1895-ben szükséges lámpa-olajnak és stearin gyertyának szállítása iránt folyó év szeptember hó 17-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ára 1 kilogramm legjobb minőségű lámpa-olajnak 41 kr, 1 klgr. I. rendű gyertyának (500 grammos csomagokban) 78 kr.

Bánompénzül letendő 50 forint készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1894. évi szeptember hó 3-án tartott üléséből.

Kiadta:
Lőcs Rezső,
aljegyző.

M. kir. államvasutak. Üzletvezetőség Miskolczon.

24988/III. szám.

2-3.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak miskolczi műhelyének bővítéséhez szükséges mintegy 70000.0 m² földfeltöltés előállítására ezennel nyilvános versenyfolyóiratot hirdetünk.

A végzendő földmunkák terve, az egységárjegyzék, a szerződési és ajánlati minta, ugyszintén a pályázati feltételek a miskolczi üzletvezetőség pályafentartási és építési osztályában (Szemere-utca 29. sz. I. emelet) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A munkára teendő ajánlatok legkésőbbben 1894. évi szeptember hó 14-én déli 12 óráig alulírt üzletvezetőség L. osztályánál nyújtandók be.

Az ajánlat 50 kros, a hozzá tartozó mellékletek pedig ivenként 15 kros bélyeggel ellátva, lepecsételve és a borítékon a következő felirattal ellátva nyújtandó be: »Ajánlat a miskolczi műhely bővítéséhez szükséges földmunkára.«

Az ajánlatok benyújtását megelőző napon, azaz 1894. évi szeptember hó 13-án déli 12 óráig 1200 forint azaz egyezerkettőszáz o. é. forint bánatpénz teendő le a miskolczi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál, készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban.

Az értékpapirok a budapesti tőzsdén legutóbb jegyzett árfolyam 90%-ával számíttatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek. Csak ideje korán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

A beérkező ajánlatok el, vagy el nem fogadása iránt a miskolczi üzletvezetőség fenntartja magának a szabaddöntési jogot.

Miskolcz, 1894. szeptember hó 5-én.

Az üzletvezetőség.

823- 894. gazd. sz.

8-3

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város részére 1895-ben szükséges fertőtlenítő szereknek szállítása iránt f. évi szeptember hó 17-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár az árjegyzék szerint.

Bánompénzül letendő 50 forint készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1894. évi szeptember hó 3-án tartott üléséből.

Kiadta:
Lőcs Rezső,
aljegyző.

Utolsóelőtti Lemberg
hét kiállítási Sorsjegyek à 1 frt.

Főnyeremény 60.000 forint.

Kaphatók: ARADON az „Aradi ipar- és népbank“-nál és Wallfisch Armin pénzváltó-üzletében.

781. 5-17.